Hukuk Bölümü 2013/508 E. , 2013/1267 K.

- **MADDI HASARLI TRAFIK KAZASI NEDENIYLE, SIGORTALI ARAÇ IÇIN ARAÇ SAHIBINE ÖDEMEDE BULUNAN SIGORTA ŞIRKETINCE, ZARARIN GIDERILMESI ISTEMIYLE IDARE ALEYHINE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : G. Sigorta A.Ş

Vekili : Av.F.K., Av. Z.S.İ.

Davalı : Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı

Vekili : Av. D.B.G.

O L A Y : Davacı şirket vekili dava dilekçesinde, müvekkili şirkette kasko sigorta poliçesi bulunan 34…….. plakalı vasıtanın, 11.11.2011 tarihinde Eskikarsak Köyü İstikametinden Yenice Köyü İstikametine seyir halinde iken, kum sermesi yapılan yolda direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucunda maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; ibraz edilen zabıt varakasına göre olayın meydana gelişinde davalının %75 kusurunun tespit edildiğini; olayda sigortalı vasıtada 26.000.00 TL'lık hasar meydana geldiğini, hasar bedelinin sigortalı vasıta sahibine 24.01.2012 tarihinde ödendiğini; şirketlerinin TTK'nun 1301.nci maddesine göre sigortalısının haklarına halef olarak kusur nispetine göre işbu davayı açmaya hak kazandığını ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere (dilekçenin başında 13.425,00 TL, sonunda ise 26.000,00.- TL'nin) 24.1.2012 tarihinden itibaren avans faizi, mahkeme masrafları ve vekalet ücreti ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle 9.5.2012 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 4.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:28.11.2012 gün ve E:2012/284, K:2012/489 sayı ile, davanın, trafik kazası nedeniyle rücu'en alacak istemine ilişkin olduğu; 11.11.2011 tarihinde meydana gelen tek taraflı trafik kazasında davacıya kasko poliçesi ile sigortalı bulunan 34…….. plaka sayılı araçta meydana gelen hasar nedeniyle sigortalıya ödenen hasar bedelinin davalının % 75 kusuru nedeniyle 13.475 TL'sinin davalıdan talep edildiği, trafik kaza tutanağında olay esnasında kazanın meydana geldiği Eskikarsak-Yenice köy yolunun2,9 km'sinde yol yapım firmasının işaretleme yapmadan yol üzerine kum sermesi sonucu yol sathında oluşan gevşek malzeme nedeni ile aracın hakimiyetinin kaybedilmesi sonucu şarampole yuvarlanıp aracın takla atması şeklinde olayın meydana geldiğinin belirtildiğinin anlaşıldığı, davacının dayanağının, yol yapımından davalı idarenin sorumlu olması nedeniyle gerekli tedbirleri almaksızın yola kum serilmesi nedeniyle kazanın meydana geldiği belirtilmiş olduğundan; dava konusu olayın özü itibariyle davalı idarenin kamu hizmetini ifa ederken gerekli tedbir ve özeni göstermeksizin yapması suretiyle meydana gelen zarara ilişkin olduğu, dolayısı ile hizmet kusuruna dayalı olarak davanın açıldığı, İYUK'un 2. maddesi uyarınca da hizmet kusuruna dayalı davalara bakma görevinin tam yargı davası niteliğinde olduğundan idari yargı mercilerinde olduğu gerekçesiyle; yargı yolu nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa aynı istemle (talep miktarı 13.425,00TL) 15.1.2013 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 5.İDARE MAHKEMESİ:18.2.2013 gün ve E:2013/73 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, Yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve Yetki leri arasında olduğunun belirtildiği; öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafık kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek idare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denildiği; dosyanın incelenmesinden, 11.11.2011 tarihinde Ankara/Polatlı Eksikarsak Köyü istikametinden Yenice Köyü istikametine seyreden, davacı şirketin sigortalamış olduğu 34…… plakalı aracın, kum sermesi yapılan yolda sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sebebiyle hasara uğradığı, meydana geldiği ileri sürülen 13.425,00 TL maddi zararın, olayda % 75 kusurlu olduğu ileri sürülen davalı idareden faiziyle birlikte tazmini istemiyle 09.05.2012 tarihinde Ankara 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2012/284 esasına kayden dava açıldığı, anılan Mahkeme tarafından 28.11.2012 tarih ve 2012/489 sayılı kararla davanın idari yargının görevine girdiğinden bahisle reddedildiği, kararın kesinleşmesi üzerine davacı vekili tarafından 15.01.2013 tarihinde Mahkemelerine dava açıldığının anlaşıldığı; 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 30.9.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile

dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı M. BAYHAN ile Danıştay Savcısı M. Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, Yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve Yetki leri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Davacı sigorta şirketi tarafından sigorta edilen aracın, karayolunda seyri sırasında, kum sermesi yapılan yolda sürücünün direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu hasara uğradığı; davacı Şirket tarafından araç sahibine kusur oranına göre belirlenen hasar bedelinin ödendiği; davanın ise ödenen hasar bedelinin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Belediye aleyhine idare mahkemesinde açılan başka bir tazminat talepli tam yargı davasında, İdare Mahkemesi 2918 sayılı Yasanın 110.maddesinin 1.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin Anayasaya aykırı olduğu kanısına varmış, İdare Mahkemesinin bu iki cümlenin iptali istemiyle yaptığı başvuruyu inceleyen Anayasa Mahkemesi 8.12.2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayı ve 8.11.2012 gün ve E:2012/118, K:2012/170 sayılı aynı içerikli iki kararı ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve Yetkili mahkeme değildir.

Başvurunun Mahkeme'nin Yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir." kararına varmıştır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev Yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 5. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Ankara 4.Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 5.İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Ankara 4.Asliye Hukuk Mahkemesinin 28.11.2012 gün ve E:2012/284, K:2012/489 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.9.2013 gününde Üye Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞIOYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

Davalı Belediyenin karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu meydana gelen kazada, davacının uğradığı maddi zararın tazmini istemi ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinde dava açılmış,

Yargılama sonucunda "idarenin hizmet kusuruna dayalı açılan davaların tam yargı davası niteliğinde bulunduğu, İdari Yargıda açılması gerektiği" gerekçesi ile dava dilekçesi yargı yolu yönünden reddedilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine bu kez davacı vekili aynı istekle İdari Yargıda dava ikame etmiş,

İdare Mahkemesi de yargılamada "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile 2247 Sayılı Yasa'nın 19.maddesi gereğince görevli yargı kolunun belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar dosyanın bekletilmesine karar vermiş,

Uyuşmazlık Mahkemecesince yapılan inceleme sonucunda "Başvurunun kabulü ile 2918 Sayılı Yasa'nın 110.maddesi hükümleri gözetildiğinde davanın Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" düşüncesi ile Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına, Adli Yargının görevli olduğuna oyçokluğuyla kesin olarak karar verilmiştir.

Sayın çoğunluğun uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden düşüncesine iştirak edilmesi mümkün değildir.

Zira;

Davada, davalı Belediyenin karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu zarara neden olan kazanın meydana geldiği iddia edilmektedir.

2918 Sayılı KTK'nın 10.md. "Belediyelerin yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları, trafik düzen ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak, karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almakla görevli" olduğuna işaret edilmiş,

3030 Sayılı Yasa'nın 6.md. "Büyükşehir dahilindeki meydan, bulvar, cadde ve anayolları yapma, yaptırma, bakım ve onarımım

sağlama..." Büyükşehir Belediyesinin görevleri arasında gösterilmiş,

TC Anayasası'nın 125/son md. "idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu" kurala bağlanmış,

2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel haklan ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava çeşitleri arasında" sayılmıştır.

Bu durumda belediye sınırlan içindeki yolun yapım, bakım ve onanmmm yapılmadığı nedeniyle doğan zararın tazmininin amaçlanmış olması karşısında, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alınan idare hukuku kurallarına ve 2577 Sayılı IYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Sayın çoğunluk, karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmalden doğan zararda Adli Yargıyı görevli kabul eden görüşünde hukuki dayanak olarak 2918 Sayılı KTK 110/1 md. hükümlerini esas almıştır.

11.01.2011 gün 6099 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi ile 2918 Sayılı KTK 110. maddesine eklenen 1 .fıkra ile "işleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanundan doğan soRifrikıluk davaları Adli Yargıda görülür... " hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Çünkü, 2918 Sayılı KTK 85.maddesinde açıkça belirtildiği gibi yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir.

Yasa hükmünde geçen bu kanundan ve Adli Yargıda görülmesi gereken sorumluluk davaları, 2918 Sayılı Yasa'nm 85.maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalardır.

Yasa değişikliğinden önce kamu araçlarının işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı kamu idaresinin sorumluluğunun hangi yargı kolunda görüm ve çözümü konusunda yasada bir düzenleme bulunmadığından İdari ve Adli Yargı organları arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını sonlandırmak üzere sözü geçen yasa hükmü getirilmek suretiyle kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğunda 2918 Sayılı Yasa'nm amacına uygun olarak Adli Yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiştir.

Nitekim yasa değişikliğine ilişkin Hükümet gerekçesi de getirilen yeni hükmün bu nedenle maddeye eklendiğini teyit etmektedir.

Açıklanan gerekçelerle uyuşmazlıkta İdari Yargı görevli olup benzer ihtilaflarda da İdari Yargının görevli olduğu Yargıtay 4, 11,17 Hukuk Dairelerinim istikrarlı kararlarıyla İçtihad edildiği gibi Danıştay Kararlarında da uyuşmazlıkta İdari Yargının görevli olduğu benimsenmiştir. (Danıştay 10. Daire esas 2011/11522, karar 2012/5347 sayı vs.)

Somut uyuşmazlıkta davanın karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki idarenin hizmet kusuruna dayanmasına,

2918 Sayılı Yasa'nın 110/1 md. motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlardan dolayı işletenini hukuki sorumluluğunun Adli Yargıda görüm ve çözümünü düzenleme altına almasına,

Somut uyuşmazlığın anılan yasa hükmü kapsamında bulunmamasına,

Kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde, 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde İdari Yargının görevli olmasına göre,

Uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Üye

Eyüp Sabri BAYDAR